

ENEBAKK KOMMUNE

Natur, areal og byggesak

Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007, Dep
0030 Oslo

2008/01973 - 194

ASR|MA|EIE-2 410

Deres dato:	Deres ref.:	Vår ref.: 2009/705/HEOS	Arkivkode: V60	Dato: 28.01.2010
--------------------	--------------------	-----------------------------------	--------------------------	----------------------------

Endelig høringsuttalelse - forslag om vernehjemmel i jordlova

Det vises til vårt brev av 04.12.2009 med foreløpig høringsuttalelse om vernehjemmel i jordlova.

Formannskapet i Enebakk behandlet saken i sitt møte 25.01.2010. Vedtaket støttet vår foreløpige uttalelse.

Vedlagt oversendes kopi av saken.

Med vennlig hilsen

Helge Oskarsen
jordbrukssjef

Saknr.: 2009/705

Arkivkode: V60

Saksbehandler: Helge Oskarsen

Utvalgsaknr.:	Utvalg:	Møtedato:
2/10	Formannskapet	25.01.2010

Høringsuttalelse - forslag om vernehjemmel i jordlova

Dokumenter som er vedlagt:

- Høring – forslag til vernehjemmel i jordloven
- Endringsforslagene i jordlova

Dokumenter som ikke er vedlagt:

- SLFs rapport "Vernehjemmel i jordlova"
- Høringsuttalelse fra Follo

Saksprotokoll for Formannskapet - 25.01.2010

Behandling:

Ordfører Bjerke framsatte følgende forslag:

"1. Enebakk kommune mener at det ikke er behov for en hjemmel for varig vern av dyrka mark i jordloven. Hensynet til jordvern blir tilstrekkelig ivaretatt gjennom eksisterende lovverk og statlige og regionale føringer.

2. Avgrensing og sikring av verdifull dyrka mark ivaretas på lokalt nivå gjennom arealbruksmyndighet og i de respektive kommuneplaner.

3. Befolkningsveksten i Follo er av Statistisk Sentralbyrå beregnet til å kunne bli på mellom 30 000 og 40 000 personer fram til 2025. Denne befolkningsveksten bør i ihht statlige og regionale føringer i hovedsak skje i tilknytning til kollektivbetjente tettsteder. I Follo vil dette på sikt kunne skape utfordringer i forhold til jordvernet. Det er kommunens oppgave å avveie mellom interessene knyttet til sentrumsutvikling, knutepunktutvikling og jordvern. God sentrumsutvikling rundt knutepunkt bidrar til å redusere transportbehovet i hovedstadsregionen. Et varig vern av sentrumsnære jordbruksarealer kan hindre slik utvikling.

4. Dersom det vedtas en lovendring som gir hjemmel for vern, må det presiseres klarere i foreslått § 13 at andre samfunnshensyn og retningslinjer kan gå foran jordvern. I Follo gjelder dette spesielt rikspolitiske retningslinjer for samordnet areal og transportplanlegging (Kgl.res. 20. august 1993). De foreslåtte

vernekriterier vil i Follo kunne medføre varig vern av dyrka jord helt inntil de viktigste kollektivknutepunktene og sentrumsområdene. Dette vil kunne legge uheldige begrensinger på en fornuftig utvikling av sentrumsområdene.”

Votering: 5 stemte for rådmannens innstilling (1H, 2AP, 1SP, 1SV)
4 ” ” forslaget fra ordfører Bjerke (2Frp, 2H)

VEDTAK:

Enebakk kommune støtter Statens landbruksforvaltnings forslag til endringer i jordlova.

RÅDMANNENS INNSTILLING:

Enebakk kommune støtter Statens landbruksforvaltnings forslag til endringer i jordlova.

SAKSUTREDNING:

Sammendrag

Omdisponeringer av dyrka jord har vært større enn regjeringens jordvernmål. Dette har avstedkommet et forslag om nye bestemmelser i jordlova som gir mulighet til varig vern av de mest verdifulle jordressursene.

Bakgrunn

Statens Landbruksforvaltning (SLF) har på oppdrag fra Landbruks- og Matdepartementet (LMD) utarbeidet en rapport om utforming av en vernehjemmel i jordlova for varig vern av dyrka jord. Departementet har sendt saken på høring med frist 10. januar 2010. Landbrukskontoret i Follo har laget en høringsuttalelse på vegne av sine kommuner. Follo høringsuttalelse konkluderer i 4 punkter, og går ikke inn for SLFs forslag til vernehjemmel. Follo høringsuttalelse er vedtatt i ordførermøte. Rådmannen støtter imidlertid ikke konklusjonene i Follo høringsuttalelse, og foreslår derfor at Enebakk kommune avgir en egen uttalelse på denne saken.

Saksopplysninger

Regjeringens jordvernmål (St.meld. nr. 26 (2006-2007)) er å

- halvere den årlige omdisponeringen av de mest verdifulle jordressursene innen 2010
- stimulere kommunene til å utpeke kjerneområder for landbruk som grunnlag for kommunale planavklaringer
- stimulere til regionale planprosesser i by- og tettstedsområder, der det trekkes langsiktige jordverngrenser
- arbeide for å redusere avgangen av dyrka mark til samferdselstiltak

Jordlova og plan- og bygningsloven er virkemidler for å oppnå jordvernmålene. Erfaringene viser imidlertid at verdifulle jordressurser ofte må vike for utbygging, noe som viser at det kan være behov for sterkere virkemidler enn de nevnte slik de er utformet i dag. SLF skriver i rapporten at *"Områder vernet etter naturvernloven har sterkere vern mot nedbygging enn dyrka jord har. Til tross for klare nasjonale målsettinger om å bevare matjord og til tross for mulighetene i eksisterende virkemidler i lovverket til å gjennomføre denne politikken, er den registrerte omdisponeringen av dyrka jord høyere enn målsetningen. En hjemmel for vern av dyrka jord som hindrer nedbygging vil sikre at de mest verdifulle og mest utsatte matproduksjonsområdene i Norge kan bevares og drives nå og i framtiden."*

SLF foreslår at nye bestemmelser tas inn i jordlova og at

- Kongen kan gi verdifulle jordressurser varig vern som jordvernområder
- adgangen til omdisponering og deling i jordvernområder innskrenkes
- det er Fylkesmannen som får myndighet til å gi samtykke til omdisponering og deling i jordvernområdene, med SLF som klageinstans
- jordvernet skal vurderes å gjelde for
  - verdifull dyrka jord egnet til matkornproduksjon
  - arealer som er av betydning for nasjonal eller regional matproduksjon
  - arealer av en viss størrelse og sammenheng
  - arealer som er utsatt for utbyggingspress
- grunneiere og planmyndigheter får anledning til å uttale seg i verneprosessen

SLF legger til grunn at vedtak om jordvern må tåles erstatningsfritt, og at verneforslaget ikke endrer betydningen av å opprettholde dagens jordvernpraksis også utenfor jordvernområdene.

Vurderinger og begrunnelse

Generelle betraktninger

Hvilke arealer som skal kunne vernes

Vernet er foreslått begrenset til de mest verdifulle arealene m.h.t. å kunne produsere mat til befolkningen. Vi mener at dette er de arealene som er viktigst å sikre for seinere generasjoners behov.

Myndigheten til å kunne omdisponere

Fylkesmannen er foreslått som myndighet. Vi mener det riktig at beslutningsorganet er plassert noe høyere i hierarkiet enn det stedet som er nærmest å bli berørt av vedtaket for å unngå en "bukke og havresekk"-situasjon.

Avveining mot andre samfunnsinteresser

Departementet foreslår en egen saksbehandlingsregel om avveining mot andre viktige samfunnsinteresser. Vi mener at i enhver vurdering må ulike hensyn veies opp mot hverandre. Vernehjemmelen er aktualisert nettopp fordi andre viktige samfunnsinteresser tradisjonelt er blitt tillagt større vekt enn jordvern hensynet. Det synes derfor ikke riktig at hensynet til andre viktige samfunnsinteresser må sikres en egen saksbehandlingsregel i loven.

Forholdet til allerede gitte tillatelser og vedtatte arealplaner

Departementet har forslag vedr. forholdet til allerede gitte tillatelser og vedtatte arealplaner. Disse kan nærmest oppsummeres i at de foreslåtte vernebestemmelsene ikke skal ha

tilbakevirkende kraft. Vi mener at dette er i samsvar med enhver annen lovgivning og virker helt riktig, sjøl om det kan avstedkomme en rask utbyggingsbølge i truede områder før loven trer i kraft.

Tiltak ved igangsatt saksbehandling, men før endelig vernevedtak er fattet

SLF foreslår at midlertidig vernestatus gis fra det tidspunkt utredning om vern settes i gang, mens departementet mener fylkesmennes hjemmel til å kreve innsikt i avgjørelser etter jordlova, med mulighet til å stanse omdisponering, er mer hensiktsmessig. Vi mener at departementets ordning vil være mer omstendelig og byråkratisk, og støtter SLFs forslag til ny § 8c. Dette omfatter også begrensningen om deling, da deling erfaringsmessig forenkler en seinere omdisponering.

Vernehjemmelens betydning for Enebakk

De enkelte jordarealer

Enebakk kommune har om lag 30 500 dekar dyrka mark og 6 700 dekar dyrkbar mark. Ved fordeling av den dyrka marka etter egnethet for korndyrking (etter Norsk Institutt for Skog og Landskap) er om lag 50 % godt egnet, 40 % egnet og 10 % dårlig egnet eller uegnet. Store sammenhengende arealer finner en først og fremst på Hammeren, men også i Kirkebygda ellers, på Flateby og i Ytre Enebakk.

Forholdet til markaloven

Enebakk kommune har arealer som verken er berørt av markaloven eller de foreslåtte endringer av jordlova, og som er egnelig til utbygging både for næringsvirksomhet og boliger. Kommunen er følgelig ikke avhengig av dispensasjoner fra noen av disse lovene for å kunne disponere arealer for videre utvikling.